

ΕΤΟΣ Γ΄.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πέμπτος

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους· καὶ εἶνε ἰτησία.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

5 Φεβρουαρίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΟΔΥΣΣΕΩΣ ΑΝΔΡΟΥΤΖΟΥ

Οδυσσεύς
Εἴθε:

Ἡ ἐπομένη ἀφελῆς καὶ εὐφυστάτη ἐπιστολὴ τοῦ διασημοῦ στρατηγοῦ ἀπεστάλη ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ κ. Σ. Ζαμπελίου, ὅστις κέντηται μεγάλην καὶ πλουσίαν συλλογὴν αὐτογράφων ἐπιστολῶν, ἀφορωσῶν τὴν ἱστορίαν τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγώνος μας.

Σ. τ. Δ.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣ. ΑΝΔΡΟΥΤΖΟΥ

Κύριε Ἀναστάσι Λόρτε

Ἐσὺ ἔχεις πολλὰς δουλιαῖς, καὶ καταγίνεσαι, καθὼς ἀκούω, ἡμέραν καὶ νύκτα· διὰ τοῦτο δὲν πρέπει ἐγὼ νὰ σὲ ἐμποδίσω μὲ τοῦτο μου τὸ γράμμα, καὶ μάλιστα ὅπου μαζί σου δὲν ἔχω ἀνταπόκρισιν, ὄντας ἄλλη ἢ ἰδική μου δουλιὰ, καὶ ἄλλη ἢ ἐδική σου. Μ' ὄλοντοῦτο, ἐπειδὴ εἶδα εἰς ἑνὸς σου φίλου γράμμα νὰ ἀναφέρῃς τὸ ὄνομά μου, εἶμαι βιασμένος νὰ σοῦ κάμω πέντε ξη ἀράδες, καὶ ἂν ἔχουν κἀνένα καλὸν μέσα, κοσμέ το, εἰ δὲ μὴ κάψῃ το. Ἐσὺ λέγεις τοῦ φίλου σου «ἂν γράψῃς εἰς τὸν διάβολο Ὀδυσσεά, κάψῃς το ἀπὸ μέρους μου νὰ θγάλλῃ μερικὸς διάβολος ἀπὸ μέσα του· τοῦ τὸ λέγω μπέσα εἰς μπέσα, καὶ τότε θέλει γίνῃσι χρήσιμος εἰς τὴν πατρίδα, καὶ νὰ λάβῃ ἀξίως τὸ ὄνομα τὸ ὀνομαζόμενον φέρι». Κύριε, καθὼς λέτε ἐσεῖς οἱ διακαμένοι, δύο λογίων διαβόλοι ἐμπαίνουν εἰς τοὺς ἀνθρώπους· πρῶτον, ὡς ἔλεγεν ὁ Σωκράτης, κάθε καλὸς ἀνθρώπος ἔχει μέσα του ἕναν διάβολον, ὁ ὁποῖος ὀρμηθεύει καὶ δείχνει πρὸς τὸν ἀνθρώπον νὰ κἀνῃ τὸ καλὸν, καὶ τὸν ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ κἀνῃ τὸ κακόν. Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ πρῶτος διάβολος κάθε καλοῦ ἀνθρώπου. Ἡ θρησκεία μᾶς διδάσκει νὰ πιστέσωμεν ὅτι τὰ κατὰ θεῖαν παραχόρησιν μπαίνει σέναν ἀνθρώπον ὁ διάβολος καὶ τὸν ὀρμηθεύει νὰ κἀνῃ ὅλα τὰ κακά, ἐμποδίζοντάς τον ἀπὸ τὰ καλά· καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ δεῦτερος διάβολος. Ἐγὼ εἶμαι σὲ σφοδρὰν σὲ σένα ποῖος διάβολος κατοικεῖ, ὁ πρῶτος, ἢ ὁ δεῦτερος; Ὅσον διὰ λόγου μου, νὰ

ξέρῃς, ὅτι ἀφείνω ἐσένα νὰ μοῦ εἰπῇς ποῖον διάβολον ἔχω μέσα μου. Ὁ πατέρας μου, ἐν καιρῷ Τουρκίας, ἐγύριζε μέσα στὰ βουνὰ καὶ στὰ λαγκάδια, καὶ ἐσκότωνε τούρκους· ἔτρεχε εἰς τοὺς κάμπους καὶ εἰς τὰ βουνὰ, καὶ ἐθανάτωνε τούρκους· ἐνυκτέρευεν εἰς τὰ δάση, καὶ ἐκρύπτετο εἰς τοὺς ποταμούς, καὶ ἐσκότωνε τούρκους. Ὅσας φορὰς εὐρέθη εἰς τὰ νερά τῆς θάλασσης, τούρκους ἐπνιγεν. Καὶ εἰς ὀλιγολογίαν, ἀφοῦ ἐρήμωσε πολλὰς τῶν τυράννων ἐπαρχίας ὡς δαιμονισμένος, ἐμαρτύρησεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος εἰς αὐτὴν τὴν καθέδραν τοῦ τυράννου. Τί λογιῆς διάβολον εἶχε μέσα του; τοῦ πρώτου εἶδους, ἢ τοῦ δευτέρου; Ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἀποφασίσω, καὶ αὐτὸ στέκει σὲ σένα νὰ τὸ ἀποφασίσῃς. Ἐγὼ, χωρὶς προσωπικῶς νὰ γνωρίζω ἀπὸ ποῖον δαίμονα ἐκηθερνάτο ὁ πατέρας μου, ἄρχισα νὰ σκοτώνω ὅλον τυράννον· τὸν περισσότερον καιρὸν τῆς ζωῆς μου τὸν ἀπέρασα εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰ βουνὰ, τὰ καρτέρια τῶν δρόμων, οἱ λόγγοι, καὶ τὰ ἄγρια θηριὰ εἶναι μάρτυρες ὅτι δισκόλως ἔφυγεν ζωντανὸς τούρκος ἀπὸ τὸ χέρι μου, ὅταν ἐζήγουνε κοντά μου. Συνναστροφόμενος μὲ αὐτοὺς τοὺς τυράννους καὶ καλὰ πληρονομούμενος διὰ νὰ σέβωμαι τοὺς ὁμογενεῖς των, ἐγὼ κινούμενος ἀπὸ τὸν διάβολόν μου, τούρκους ἐσκότωνα. Οἱ κρημνοὶ, τὰ ποτάμια καὶ τὰ δάση ἦτον τὰ ἀγαπητά μου κατοικητήρια, καὶ τὸ τουρκικὸν αἷμα τὸ προσφάγι μου. Ἐσηκώθη ἡ ἐπανάστασις, καὶ εὐθὺς, κινούμενος ἀπὸ τὸν διάβολόν μου, ἐλάτρευσα τοὺς ἀρχηγούς της· τὴν φωνὴν τους ἤκουσα καὶ τὴν ἀπόφασίν τους· καὶ ἔτρεξα μὲ ὄλους τοὺς ἄρματολους τῆς Ἑλλάδος εἰς σκοτώνω τούρκους. Μ' ὄλον ὅτι ἐκέρδιζα ἐν καιρῷ Τουρκίας, ὁ διάβολός μου μοῦ ἐσήκωσε αὐτὴν τὴν κλίσιν ἀφ' οὗ χωριστὰ ἐσηκώσαμεν τὰ ἄρματα... καὶ τί νὰ πολυλογῶ; τόσον μ' ἐφώτισεν ὁ διάβολός μου νὰ εἶμαι γεμάτος ἀπὸ ψήραις, νὰ κοιτώμαι εἰς τὰ νερά, εἰς τὰ χιόνια, καὶ εἰς τὴν λάσπην, νὰ δοκιμάζω κάθε στρατιωτικὴν ἀχαριστίαν, νὰ κυνηγῶμαι ἀδίκως, ὡς κατὰδικος, καὶ ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ὁμογενεῖς καὶ φύλακας τῆς δικαιοσύνης, νὰ ἐπιθυμῶ συνελύσεις ἐθνικὰς, νὰ ἀγαπῶ δικαίους διοικητάς, νὰ εἶμαι λάτρης τῶν ἐναρτέων, καὶ φίλος τῶν σοφῶν, νὰ διψῶ τὴν αὐτονομίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν τῆς ἐλλάδος, ἐπιθυμῶντας μόνον